

A csigatészta készítése és a hozzá kapcsolódó népi szokások, hagyományok

A kis bordázott tészta nélkül nincs jó húsleves, legalábbis az Alföldön nem. Mezőtúron sem volt elképzelhető régen olyan alkalom, amikor a birkapörkölt előtti lakodalmi, keresztelői, névnap, egyszóval: ünnepi levesbe nem csiga került. A Sarudi lány lakodalmán magát halálba evő Móricz-hős, Kis János képzeletben jóval az esemény előtt „már habzsolta is, szopogatta a sűrű, apró, sárgaszínű tésztacsigákat, amiket marokszámra eregetett le a nyeldekklőjén”. Ez a kis tészta valamiért valóban arra ösztönzi az embert, hogy egyszerre minél többet bekanalazzon belőle. Napjainkban is népszerű levesbetét, természetesen az üzletekben is megvásárolható, de az igazi a házi készítésű.

A 19. és 20. század paraszti kultúrájában jelentős közösségi esemény, jellegzetes társas munka volt a nagy ünnepi alkalmakat megelőző csigatészta-készítés, amikor száznál is több levélnyi begyúrt, vékonyra nyújtott tésztából apró, négyszögletű darabokat vágtak, ezeket egyenként csigabordára (Túron csigacsínálóra) helyezték, és vékony pálcikával (Túron csigavassal) feltekerték, így megkapták jellegzetes alakját és bordázatát. A csigaborda készülhetett fából (akár művészi díszítve), fémből és ólommázas cserépből is. A csigavas pedig fából, kerámiából és szaruból is készült, de Mezőtúron főleg fémből, amelyet szépen kicifrázhatott a készítője.

A „csigacsínálást” a nagy alkalom előtt rendezték a nőnemű rokonok, komaasszonyok bevonásával. Egy részük a tésztát gyúrta, a többi nyújtotta, darabolta, utána „megpödörték”. A fiatal lányoknak a felnőtté válás egyik fontos színtere volt ez, sokat tanulhattak az idősebbektől. A „csigabálok” során a házigazdák süteményt, bort, időnként vacsorát is adtak a „csigázóknak”, és lezárásként megjelentek a férfiak, olykor zenészekkel (citerásokkal), hogy „eltapossák a csigát”, „betapossák a csiga vígit”, vagyis tánccal és énekléssel zárják le a nagy munkát.

A Bodoki Fodor Helytörténeti Egyesület ennek a hagyománynak a felelevenítését tűzte ki célul, amikor 2015 őszén megrendezte az első Csiganapot, 2019-ben pedig az ötödik alkalom tiszteletére a Csigatészta Fesztivált. A közösségépítés napjainkban is alapvetően fontos, és erre a csigacsínálás még mindig jó lehetőség. Az idősebbek újraélhetik a régi csigabálok hangulatát, feleleveníthetik a közös emlékeket, a fiatalabbak pedig megismerkedhetnek a készítés technikájával, megkóstolhatják a helyszínen főzött csigabetétes levest, hallgathatnak élő citerazenével kísért népdalokat, megismerhetik az idősebbek által mesélt történeteket, a kapcsolódó szokásokat, a helyi, egyedi jellegzetességeket. Így

egyszerre szórakozhat és lakhat jól több korosztály, miközben elevenen tartja Mezőtúr népi-paraszti kultúrájának egyik legjellegzetesebb hagyományát is.